

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the **University of Silesia in Katowice**

Title: Rola biblioteki naukowej w tworzeniu społeczeństwa wiedzy : VII Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych : (Ustroń-Dąbrowa Górnicza, 8-9 września 2005 r.)

Author: Stefan Kubów

Citation style: Kubów Stefan. (2005). Rola biblioteki naukowej w tworzeniu społeczeństwa wiedzy : VII Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych : (Ustroń-Dąbrowa Górnicza, 8-9 września 2005 r.). "Biuletyn EBIB" (Nr 8 (2005)).

Uznanie autorstwa - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Stefan Kubów
Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji TWP

Rola biblioteki naukowej w tworzeniu społeczeństwa wiedzy VII Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych

(Ustroń – Dąbrowa Górnicza, 8–9 września 2005 r.)

Sztandarową formą aktywności istniejącej formalnie od 2001 r. Sekcji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych są coroczne konferencje naukowe. Początkowo miały one charakter ogólny, służyły raczej wzajemnemu poznaniu się i pomocy. Dlatego też referaty sprowadzały się na ogół do prezentacji poszczególnych bibliotek oraz zagadnień praktycznych, pomocnych w codziennej pracy. Od trzeciej konferencji mają one już swoje tematy, traktowane zazwyczaj zarówno przez autorów zgłaszanych referatów, jak i przez organizatorów, czyli biblioteki pełniące role gospodarzy i zarząd Sekcji, dość liberalnie. Ich tematyka (zarządzanie, marketing, działalność naukowa, dydaktyczna i informacyjna) powodowała jednak rosnące zainteresowanie udziałem w konferencjach coraz szerszych kręgów bibliotekarzy różnych sieci, a także środowisk naukowych.

Potwierdził to przebieg i program VII konferencji, której organizacji podjęła się Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej (WSB). W organizację konferencji zaangażowały się władze uczelni, które powołały Radę Naukową Konferencji z udziałem wybitnych znawców spraw bibliotekarstwa z całego kraju, a na jej przewodniczącego wybrano dyrektora Biblioteki Śląskiej, prof. dr. hab. Jana Malickiego. Aktywność tego gremium w dużym stopniu oddziaływała na poziom naukowy konferencji oraz sprawiła, że pierwszego dnia obrad jej uczestnicy otrzymali gotową, zrecenzowaną i efektywnie zaprojektowaną księgę referatów.

Wprowadzeniem do VII Konferencji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych były przemówienia: gospodarza mgr Marzanny Chmielarskiej - kierownika Biblioteki WSB w Dąbrowie Górniczej; prof. Andrzeja Gryczaka - rektora WSB; Teresy Mielczarskiej - przedstawiciela Ministerstwa Nauki i Informatyzacji oraz Elżbiety Stefańczyk - przewodniczącej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Podkreślono rolę bibliotek naukowych w tworzeniu społeczeństwa wiedzy, integracji środowiska bibliotekarskiego oraz działania na polu nauki.

Wykład inauguracyjny Edwina Bendyka z tygodnika Polityka przedstawił założenia biblioteki uniwersalnej i jej utopii. Jej istota od powstania biblioteki Aleksandryjskiej do Google Print Library Project pozostaje taka sama - dostęp do informacji oraz problemy związane z jej gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem. Porozumienie krajów Unii Europejskiej zaowocowało powstaniem europejskiego odpowiednika projektu Google. Digitalizacja zbiorów jest obecnie procesem oczywistym. Jednak dostęp do zdigitalizowanych zbiorów przysparza nadal problemów. Postawione zostały pytania: Jak zapewnić dostęp do informacji? Co wynika z tego dostępu dla bibliotek? Jak poruszać się w uniwersalnym labiryncie, który tworzą biblioteka i Internet? Dyskusje nad tymi zagadnieniami trwały również po zakończeniu obrad.

Pierwsza sesja, prowadzona przez prof. Jana Malickiego, rozpoczęła się wystąpieniem dr. M. Gacka. Omówił on kształtowanie się społeczeństwa wiedzy z punktu widzenia socjologicznego i roli biblioteki w tym procesie. Biblioteki rozumianej jako przewodnika po zaułkach kultury, miejsce dialogu oraz dekodera ponowoczesnej rzeczywistości. Kolejne referaty, poświęcone m.in. paradygmatowi biblioteki akademickiej jako instytucji edukacyjnej (dr K. Materska), orientacji biblioteki naukowej na użytkownika (mgr A. Jeske), menedżerowi biblioteki (dr S. Kubów) oraz roli samego bibliotekarza w procesie tworzenia społeczeństwa wiedzy (mgr U. Poślada) czy czytelnictwu bibliotecznemu (mgr A. Rudaś), w mniejszym lub większym stopniu nawiązywały do tej kwestii. Oczekiwany z zainteresowaniem referat nt. przyczyn i skutków feminizacji profesji bibliotekarskiej nie został zaprezentowany, ale znalazł się w materiałach konferencyjnych.

Druga sesja, której obradom miał zaszczyt przewodniczyć współautor niniejszej relacji, poświęcona została przyszłości zawodu bibliotekarza. W tym nurcie znalazły się wystąpienia dr. R. Molendy, który zwrócił uwagę na stres w pracy i jego szczególną postać, jaką jest zespół wypalenia zawodowego, mgr A. Sokołowskiej-Gogut, snującej inspirujące refleksje o bibliotekarzu rozpiętym między tradycją a wyzwaniem przyszłości, oraz przedstawiciele gospodarzy M. Chłosty i P. Wesołowskiego, którzy omówili warsztat naukowy i zawodowy pracownika informacji. Nieco odbiegały od tego nurtu wystąpienia o unowocześnianiu pracy bibliotek akademickich (mgr E. Żelawska) oraz o kulturze organizacyjnej małej biblioteki uczelnianej w trakcie tworzenia (mgr M. Skibowska). Niezbyt ożywiona tym razem dyskusja zakończyła intensywny dzień obrad.

Drugi dzień obrad odbył się w siedzibie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Sesji dotyczącej roli biblioteki w rozwiązywaniu informacyjnych problemów współczesności przewodniczył prof. W. Babik. Występujący w niej jako pierwszy prof. dr hab. J. Szocki zapowiadał referat na temat public relations bibliotek akademickich. Tymczasem całą uwagę skupił na omówieniu działalności reprezentowanej przez siebie biblioteki (Wyższej Szkoły Zarządzania i Finansów we Wrocławiu). Z uwagą wysłuchano natomiast referatu mgr B. Urban, która omówiła problem potrzeb informacyjnych w kontekście psychologicznych teorii potrzeb oraz osobowości. Kolejni zaś przedstawiciele gospodarzy: mgr P. Buchwald i mgr M. Rostański zreferowali informatyczne, a więc nie całkiem zrozumiałe dla zebranych aspekty publikacji elektronicznych. Tym bardziej, że autorzy dość szybko zrezygnowali z mówienia o nich w sposób przystępny dla profanów.

W dramatyczne wołanie o właściwą pozycję bibliotek w szkołach wyższych, głównie niepaństwowych, przerodziło się wystąpienie mgr T. Szmigielskiej, która wskazała na znaczenie standardów (i ich respektowania) w ocenie bibliotek akademickich. Jej zdaniem istnieje już wystarczające instrumentarium w tym względzie, wypracowane przez IFLA, ale też i polskie środowisko bibliotekarskie.

W bibliotekach, które świadomie stosują marketing, dużą wagę przykładają się do pozyskiwania klienteli i zapewniania jej lojalności. Mechanizmy najważniejszych dla bibliotek akademickich działań ukazała w swoim referacie dr M. Sidor. W materiałach konferencyjnych znajduje się jeszcze jeden artykuł (dr B. Żołądowskiej), w którym ukazano istotę zarządzania relacjami z klientami biblioteki jako organizacji niedochodowej.

Jako ostatnia wystąpiła mgr A. Paruzel, która podjęła próbę zdezawuowania powszechnej opinii o ograniczaniu dostępu do zbiorów uczelni państwowych dla słuchaczy wyższych szkół niepaństwowych. Z jej badań wynika, że jeśli chodzi o udostępnianie prezencyjne, wypożyczenia międzybiblioteczne i realizacje kwerend, trudno doszukać się jakiejś znaczącej dysproporcji. Pominęła jednak kwestię wypożyczeń, w zakresie których, z niewielkimi wyjątkami, biblioteki państwowe i niepaństwowe zachowują się zbyt egoistycznie.

W dyskusji nad tym referatem (inne nie wzbudziły rezonansu) zwracano uwagę raczej na postępujące tworzenie barier w wypożyczeniach przez stosowanie coraz wyższych opłat abonamentowych, nawet dla słuchaczy "własnych uczelni". Opłaty te z jednej strony mają stwarzać barierę finansową, a z drugiej dodatkowe źródło pozyskiwania środków na zakup zbiorów.

Podsumowując konferencję, przewodniczący rady naukowej uznał jej poziom naukowy za dobry, a dyskusje za żywe i wnoszące nowe, istotne sugestie. Dyskretne w gruncie rzeczy uwagi krytyczne, dotyczące skutków konieczności przestrzegania dyscypliny czasowej oraz innych niż oczekiwano akcentów w jednym z referatów, miały zdaniem niżej podpisanych charakter dalece subiektywny.

Przy okazji konferencji tradycyjnie odbyło się zebranie plenarne sekcji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W jego trakcie przyjęto program działania do 2009 r. Główne kierunki zamierzonych działań to przede wszystkim dalsze dążenie do integracji środowiska bibliotekarzy uczelni niepaństwowych z ogółem środowiska zawodowego, wspieranie rozwoju zawodowego i naukowego pracowników bibliotek, doroczne konferencje naukowe (w 2006 r. w Warszawie - poświęcona prawnym zagadnieniom funkcjonowania bibliotek akademickich oraz prawu autorskiemu, w 2007 r. w Sosnowcu, tematu na razie nie ustalono), organizacja warsztatów dla bibliotekarzy (m.in. nt. wystąpień publicznych, profesjonalnego tworzenia wizerunku bibliotek i bibliotekarzy, pozyskiwania środków pomocowych, negocjacji finansowych) oraz dążenie do właściwego statusu bibliotek w uczelniach niepaństwowych. Wybrano też nowy zarząd Sekcji. Weszli doń: M. Czyżewska, B. Urban, M. Chmielarska (wiceprzewodnicząca), T. Szmigielska (sekretarz) i S. Kubów (przewodniczący). Biorąca udział także w tej części konferencji prezes ZG SBP E. Stefańczyk podkreślała swoje zadowolenie z atmosfery spotkania, dużego zżycia się tej części środowiska bibliotekarskiego oraz z entuzjazmu w działaniu.

Na koniec niepodobna nie podkreślić uwieńczonych powodzeniem starań gospodarzy, żeby zapewnić komfortowe warunki obrad, a także relaksu (w pamięć zapadnie uroczysta kolacja w murowanej szopie góralskiej pod samym szczytem górującej nad Ustroniem Równicy z towarzyszeniem miejscowej kapeli), czemu sprzyjała zarówno pogoda ducha uczestników, jak i ta atmosferyczna.

Stefan Kubów przy współudziale Magdaleny Karciarz

